

HOMANN

Biełaruskaja Wilenszkaja czasopiš

Cena Abwiestak:

Cena s pieresytkaj i dastečkaj da chaty.
no 1 hod—4 m. 80 fen., na 1/2 hodu—2 m.
40 fen., na 3 miesiacy — 1 m. 20 f., na 1
mies. — 40 f.

wychodzić dwa razy u tydzień: u aŭtorke i piatnicy.

Adres redakcii: Wilnia, Zawalnaja 7.
Adres administracii i ekspedycii: M. Ste-
fanskaja 23.

na 4-aj staranie za radok drobnymi literami
—25 fen.; drobnyje abwiestki pa 5 fen. za
słowa. Abwiestki ab śmierci—60 fen. za li-
niejku drobn. drukam.

№ 24 (116) Hod II.

Wilnia, 23 marca 1917 h.

Cena 5 fen. (3 kap.)

Anarchija u Rasiei.

22 marca.

Zachodni teatr:

Miż Lens i Arras żywy artyleryjski ahoń i schwatki staroży. Pry Szywr i Misse, na pańnocnym bierazi Eñ, adkinuty francuskije bataljony. Na lewym bierazi Maas zatrzymany ahniom ładżenij worażyj szurm. Pry kanali Eñ—Marn, na pańnocny uschod ad Werdenu, pry San-Miel i na zachodnym skłonie Wogjezoŭ, naszymy staroży uziali 40 paionnych.

Zbity try worażyje samaloty. Samalot s pryncam Frydrycham Karolam Pruskim nie wiarnuśsia nazad.

Uščodni teatr:

Front Leopolda Bawarskaho: Pry Zabiarezni, na ũschod ad Lidy, naszymy kampanii, na szyrynie 4 kilometroŭ, uwarwalisia praz piarednije rasiejskije akopy da drugoj linii. Zrujnawali usie ukrepleńnia i wiarnulisia nazad z 226 paionnymi, 2 harmatami, 6 kulamiotami i 14 minamiotami.

Front ere hercoga Jozefa i Makiedzensa. Bajewaja rabota ianoŭ ażywilaśia.

Makiedonski front: Adbity usle silnyje francuskije attacki na ũziatyje nami 20 Marca wysoty, na poŭnacz ad Manastyra.

Z Rasiei.

CURYCH. Rasiejski urad zrabitŭ z rabotnickaj partijej umowu, pa katoraj ahułnyje wybary pawinny adbyeca nie paźniej troch miesiacoŭ.

U manifeste socyał-rewolucyonieroŭ joś jaryje napadki na clapleraszi urad; jon kanczajecca słowami:

„Rabotniki, wy nasiciełli rasiejskaho pierewarotu, wam patrebiem ohleb, wola, zhodal Nia wiercie abiecankam mieszczanstwa, hatujeśia wypoŭnić zahady Rabotnickaho Kamitetu. My chozczem nacyhmiejscowaho paczatku piereworawia ab zhodzje. Rasiejskamu

narodu pima nijakaj karyści ad krywawaj ũsleśwjetnaj wajnie“.

ŻENEWA. Armiejskije kruhi i wysokaje duchawienstwo u Rasiei stajac za apawieszczenie caram Mikataja Mikatajewicza; szmat deputatoŭ hetak samaž stajaŭ za jaho, ale krajnija lewaja naahuł suproc dynastiji, aprycz toho Mikataj Mikatajewicz swaim dyktatarskim charakteram nia lub jej. Diplomacija sajuźnikoŭ u Pieciarburze padtrymliwaje jaho kandydaturu.

KOPENHAGA. Rasiejskije hazety nazywajuc cara tolki »Mikałaj Romanow«.

SZTOKHOLM. Kljeť pryłuczyciŭsia da nowaho uradu; u Adessi-ŭ iduc jeszece bitwy na wulicach.

Bytšyjsz wajenny minister, Pollwanow, naznaczen pamocznikom Hucz-kowa.

HAPARANDA. Paśia toho, jak Rodziceŭ abiecaŭ Finlandzil adbudawańnie konstytucii, finlandcy clapier zhaŭduca dawac aficeroŭ i szdatoŭ dla abarony dzierżawy, ale tolki u formie nacyonalnaj finlandzkaj armii.

PIECIARBURH. Tymczasowy nrad wydaŭ adzin ukaz ab ahułnaj politycznaj amnistiji i manifest ab adbudawańni finlandzkaj konstytucii, abiecajućy u najbliźejszym czasie sklik finlandzkaho sejmu.

Spaŭniciełny Kamitet Dumy pastaŭ u koźnuju huberniu kamisaroŭ, jany buduť pasrednikami miż prawincijej i stalicznym uradam. U Pieciarburh padwoziac mnoha charczoŭ i pradajuc ich pa niżkich cenach drobnym kramnikam.

U Amerycy.

WASYNGTON. Prezydent Wilson naznaczyŭ uzdomnaje zasiedańnie Konhresu na drugoje krasawika.

NJU-JORK. Amerykanski wajenny departament wydaŭ zahad ab padhatoŭcy milicji. S peŭnych krynic liozaŭ szto Ameryka razwiazje konflikt s siarednie eŭropejskimi dzierżawami ũ sensie wajny.

Na temu dnia.

Rasiejski pierewarot narabiŭ hetulki huku pa hasetach i miż ludźmi, szto adsunuŭ na drugi plan oikawaść da wajny. Dy treba pryncacca, szto za try hady wajna takl ũsim dawołl pieriejasta i badaj najbolej-by zacłkawila ũsie narody ũwietu wiestka nie ab jakoj niebudŭ nadzwyczajnej udućy, ũej ci inszaj starany, skolki wiestka ab serdeczna ŭdanaj zhodzje. Ci-kawaść da rasiejskaho pierewarotu hetak sama ciasna zwlazana s pytańniem: oi nie przybliŭc heto kanleo wajny? Razhladany u hetaj piškaŭoi rasiejski pierewarot nasuwaje samyje supiarecznyje dumki.

Z adnaho boku sajuźniki Rasiei — Anhlija i Francija xapełniajuć nas, szto pierewarot oznaczej pieramchu wajennaj partii u Rasiei, a znaće pradoŭżenie wajny jeszczje na niestanoŭleny czas. Z drugoha boku, jak usie narody ũwietu, tak i rasiejski narod smuczyciŭsia hetaj wajnoj, oczekaje i dabiwajecca zhody. Rewolucija na abiazsilejszj rasiejski narod, heto to je samaje, szto puha hatodnamu, zmorenamu kaniu. Sity jana nie daść, a tolki može smusić strepianucca, a paśia iznoŭ jon stanle, ŭadajucy adpaczynku i ohleba. Kab namiećenije u Rasiei reformy wypali razam sa zhodaj, to možna bylo-b oczekac bahatych pladoŭ ad ich, ale wiaśol pieribudoŭku dzierżawy i adnaczasna wiaśoi hetkuju ciadzkujo wajnu,— sprawa niemahozymaja niŭdzie na ũwieci, a tym bole j u Rasiei, majuczaj hetkilje roznarodnyje nacyonalnyje, religijnyje, stanowyje i krajowyje interesy. Heto ũsio pakazywaje, szto na clapierasaniem pierewarocie nia skoczycca u Rasiei, szto proces formawańnia nowaho ladu zacławnieccca, kalli saŭsim nie razabjecca ab ũnutrennyje zamieszki. I z ũsiłoho hetoho, zdajecca, adno tolki peŭnajej, szto zhoda adciahniececa na niekjł czas dalej.

W—j.

Wiaczernyje myśli.

Przyszośia mnie u hetuju zimu bydraz na „gwiazdoy“ u adnym wilenkskim pryłučku (ochroncy). Przysłuchaśia ja jak naszymy działczyński i chłopcy, katoryje nie znaju jeszczje saŭsim młest i rek swajej baŭkaŭszczyzny, piejali tżo pleśni ab Karpatach, a Wiśle, Warszawi i Dombrowi. Hladziel ja na sztuczku, jak pania „warszatskaja Maciejowa“ litawalaśia nad dwumia chłopcami, katoryje, jak pawiedamila mnie, z wielikim rasczuleńniem ad a paŭ achraniarak, mieli s siabie pradstacelac „Plaskarocŭ nad Wisłą“, hladziel ja i przysłuchotwiwatisia, a za serce sztości krepka seiskało i jak nia mielo

sciskać, kalli tut jasnawidać rabotu „polskaj historycznaj misji“. Daŭniej-szuju rabotu abruscielocŭ schapili clapler u swaje ruki przybyszy palaki, katorym Wielja i Nioman czuży, katorym imponujuc baslaki z nad Wisłą.

Adnaczej wiedajecie, wy misioniery i misionierki, szto woŭka da lesa ciabnie. Majecie ŭžo przyklad, szto nichladala na wazzu doŭhaletniuju prau, nie hladziela na ciadzki je w runki życiela i wialikuju wazzu ahitaciju, z naszaho Kraju saŭsim naahuł malo wyjechało narodu, a i tyje, szto wyjechałi ũ dobrej wiery pamahać wam u adbudawańni waszaj baŭkaŭszczyzny—na adzin tolki przytł, wiernuoca budawac swaju baŭkaŭszczyzny. Wiedajecie i toje misioniery i misionierki, szto dzieci naszymy, jak padrastuc i paznajuć krasu swajho Kraju, u duszach swaich paczujoc da was žal. Tak, jak nas nie ciabnie da Wolhi, tak daŭtaolej naszymy i Wisła nie pacłahnie, a klajmom, jakim my klajmili abruscielocŭ, dzieci naszymy buduť klajmio was.

Łabuc.

Abyczajowaje prawo biełaruskaho sielanstwa.

Paŭażenie kablety u biełaruskaj slami j dawołl wydatnaje. U wielikich slamjach matka haspadynia, oi prost nawet haspadynia, wajmaje pierczaje mliejsco paśia haspadara, a ũ malych slamjach (malaja slamja — muŭ z žionkaj i ich dzieci), paŭażenie maci i haspadyni nawet pierewazujwaje nad baŭkam-haspardom.

Pry hetym abyeczaj dawołl akuratna razdziłitiu kompetenciju haspadara i haspadyni. Kali na rukaach haspadara lażyć usla palewaja haspadarka i predstaŭnicstwo slami pa-za domam, to na haspadyni lażyć uwleślad i paradak u obaci i predstaŭnicstwo chaty pierad czużym. Apracza hetoho haspadynia apiekujecca uslej žanoćzaj slamioj i nawet chłopcami, da toho czasu, pa-kul jany nie stanucce pamocznikami haspadara u pol.

Haspadynia maje i asobnuju swaju ŭłasnaść „bondu“ u haspadaroy. Na „bondu“ haspadyni składajecca u pieršy czarod jaje ruchomy pasah. (ziemia liczycca ŭłasnaściu slami) apasla dochod z žanoćzaj haspadarki: matocznych praduktoŭ, ptuszarstwa, awieczaj woŭny i szersci ũwinnoj (konskije w-łasy ŭłasnaść haspadara), z harodniny kanapieli i lonu, kalli jon nia siejecca s pramysłowaj metaj u haspadaroy, kalli lon siejecca s pramysłowaj metaj, to haspadynia maje u pasiejanyj lonie bondu; a takze ũsie wyrazy z woŭny i wałakna ahułna przyznany ŭłasnaściu haspadyni. Z hetych dochodoŭ matki składajuc pasah i dla doczak i robiac wydatki na predstaŭnicstwo chaty pierad czużym:

chodnyje sklony wysaty 304 i ...
niekolki francuskih akopu szyrinloy
na 500 i 800 metrou w 8 aficerami,

Uschodni teatr:

Niozoha nowaho.

Makedonski front: Bitwy mił waziorami Archida i Presba i u dalinie Manastyra uczora iszli dalej.

20.III. Zachodni teatr.

U paknutaj nami teryrorij, abapoi Sommy i Oaz, sutyozki piachotnyh i konnych kampanij. U tych miejscach my zniszczyl uslo, szto mahlo by dac karyt worahu u jaho operacijach.

U pawietrawych bitwach szbita 13, a abaronnymi harmatami—2 worazhyje samalory.

Uschodni teatr:

Front Leopolda Bawarskaho: U asobnych czasciach frontu bajewaja dzejajielnosc. Pry Biarezynie i Stochodzie uzialo 25 raslejcoti.

Makedonski front: Trywajuczajajo uzo dziewiac dzion bitwa mił waziorami Archida i Presba, a takze na wysotach na poınacz ad Manastyra,

nie dała francuzam i uczora nijakich karytselej. Naszym ahniom, a u asobnych miejscach i u rukapasznej, usle szturny adbity. Na poınaca ad wozlera Dojran, niekolki anhliokieh rot razahnany artyleryjskim ahniom.

21.III. Zachodni teatr:

Pry doždzy i miacielicy mała bawajowaj pracy. Mił Arra i Bentenkur, na paınocny uschod ad Ham i na poınacz ad Soason, my adahnali sa stratomami mieszanyje worazhyje kampanii.

Na prawym bierazi Maas, u lesi Fos, adkinuty dwa nastupleńnia francuzoti.

Uschodni teatr.

Biez asabliwych prypankoŭ.

Makedonski front: Usle ataki francuzoti pry Nizopol, Trnowa i Rastani (na zachod i poınacz ad Manastyra), byli zatrymany naszym ahniom i atkinuty. Nidaŭna trapiuszycie u ruki woraha wysoty my szturnam uziali nazad. Nocnyje sproby woraha uzialo nazad henycie wysoty nie udalsia. U zakručie reki Czornaj, nasz artyleryjski ahon zapalił i skinuł wraczaj balon.

Austryjackaje apawieszczenie.

WIENA. 19.I. Uschodni teatr: (hľadzi niamieck. apawieszczenie).

Italjanski teatr: Na uzbieroznym froncie żywaja dzejajielnosc lotczykoŭ i czasami żywy harmatny ahon. U dalinie Ecz worazhy balon abkidałi bombami niekolki sialib.

Pałudzienna-uschodni teatr: Mił waziorami Archida i Presba francuzi attackawali aremna.

WIENA. 20.III.

Na uslech troch frontach niozoha asabliwaho.

WIENA 21.III.

Na uslech troch frontach niozoha asabliwaho.

Kala wajny.

BERLIN. 19 marca adna z naszym padwodnych todak, u zachodnej czasci Siarodzlemnaha mora, zatapiła torpedaj francuski drednoit. Drednoit loh na bok i watonuł praz 45 minut. Jon miel 18.000 tonn pajemnacoi, skorasó u 20 marskich mił, zatołi miel 858 ozeławiek.

U siaredzynie lutoho hetaho bođu francuski minanosiec zatapił, kala Marsela francuskuju padwodnuju todku, bo palicozy jaje za namieckuju.

LONDON. "Troth" pisze: "Niamieckaje atstupleńnie pry recy Ankr, heto samaje waliksazaje wajennaje mastactwo, jakeje pakazałi niamiecki hiennalny sztob u hetaj wajnie."

AMSTERDAM. Na wypadak wajny mił Amerykaj i Niamieczczynaj Meksyka stanje peńnie na staranie Niamieczczyny. Wa usim Meksyku idzie paspieszajie rychtawaniesia da wajny.

ABWISTKI.

Nawiejszy wajenny piarscionak

Nr. 2010, praudziwaje 800 sierabro se sztampelam u nacjonalnych kolerach, ozorny, biely, czyrwoy i z Zaleznym Kryzom u praudziwaj emalii, samaja tonkaja reljefnaja rabota.

Reklamnaja cena M. 1.90

Tak sama z nadpisam "West-Front". Wartaše treba pasyłać pacztowym pierawodam u papierach, abo markami. Pierasyłka i zakurka 25 fenihon. Sal-datom tolki 10 fenihon. Nakładnaja plata nie pazwoleca. Wieliczynia piarscionka dac papierkaj.

Newy cennik na 1917 hod darma. Sims & Mayer, Berlin SW 68 nur Oranlenstr. 117/118, Abt. 50.

Advertisement for "Лаферма"-цигарки (Laferma cigarettes) with prices: Окелла 3 1/2 Лф., Білій жемчуг 3 Лф., Найліпша любка 2 1/2 Лф., No. 100 1 1/2 Лф.

Spisak bielaruskich knižek.

Table listing Belarusian books with categories: I. Nawukowyje dastupnyje dla usieh, II. Powieści, apawiedańnia prozaj. Includes titles like 'Жыццё ў беларускім горадзе' and 'Сьвятая Літва'.

Table listing Belarusian books with categories: Абразкі—Змітка В адзілі, Дзед Завадэ, Ядвіг на III, etc.

Table listing Belarusian poetry (Wierszy) by authors like Я. Лучыны, Я. Купалы, А. Ціханаў, etc.